

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/42/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5313203726
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5313203726.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Urbana, v spore žalobcu: R. B., nar. XX.X.XXXX, W. XXX, H., právne zastúpeného Mgr. Michalom Durajom, advokátom so sídlom B. XXXX, H., proti žalovanému: CASH REAL, s.r.o., so sídlom Komenského 63A/8357, Žilina, IČO: 44 884 231, právne zastúpenému JUDr. Rastislavom Skybom, advokátom so sídlom H. X, D., o neplatnosť právnych úkonov a vrátenie poskytnutých plnení, na základe odvolania žalobcu proti dopĺňaciemu rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 5C/145/2013-232 zo dňa 8. februára 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým dopĺňacím rozsudkom okresný súd (ďalej v texte aj ako súd prvej inštancie) zamietol žalobu v časti, v rámci ktorej sa žalobca domáhal vysloviť, aby si boli s žalovaným povinní vrátiť vzájomné plnenia, ktoré (si) poskytli.

2. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že v predmetnom konaní už rozsudkom č.k. 5C/145/2013-146 zo dňa 26. 2. 2016 zamietol žalobu v časti o určenie neplatnosti právnych úkonov (kúpna zmluva č. V 2501/2011, kúpna zmluva č. V 1804/2012 a zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. V 1709/2012), nakoľko ich považoval za platné, pričom odvolací súd rozsudok v tejto časti potvrdil.

3. Nadväzne okresný súd vyhodnotil tvrdenia žalobcu o odstúpení od (prvej) kúpnej zmluvy za účelové a to najmä z dôvodu, že predmetom tohto konania bolo určenie neplatnosti zmlúv, ktorého (určenia) sa domáhal samotný žalobca a tento si potom sám protirečil, keď v odvolaní uviedol, že k odstúpeniu od zmlúv nedošlo, keďže od neplatnej zmluvy sa nedá odstúpiť. Je preto opodstatneným tvrdenie právneho zástupcu žalovaného, že samotný žalobca a jeho právny zástupca sa otázke odstúpenia od zmluvy v konaní skôr vyhýbali, keďže tento fakt by ich usvedčoval z toho, že akceptujú zmluvu ako platnú. V zmysle § 517 ods. 1 OZ jediným zákonným dôvodom na odstúpenie od kúpnej zmluvy je omeškanie dlžníka s úhradou kúpnej ceny, avšak v zmysle tohto ustanovenia musí veriteľ poskytnúť dlžníkovi dodatočnú primeranú lehotu na úhradu dlhu a v prípade, že v tejto lehote dlžník kúpnu cenu neuhradí, môže veriteľ od zmluvy odstúpiť. Keďže v danom prípade súd nemal žiadnym dôkazom preukázané, že by žalobca poskytol žalovanému dodatočne primeranú lehotu na plnenie, je toho názoru, že v zmysle § 48 v spojení § 517 OZ, ak by k odstúpeniu od zmluvy malo dôjsť, nebolo by v súlade so zákonom. Okrem toho, bývalá vedľajšia účastníčka Z. T. (ktorá nereagovala na výzvu súdu či mieni v konaní ďalej vystupovať v pozícii intervenienta v zmysle nového procesného predpisu) nadobudla na základe zmluvy č. V1804/12 rodinný dom č. súp. XXX, pričom v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/204/2012 bolo právoplatne rozhodnuté, že je vlastníčkou tejto nehnuteľnosti. Právne dôsledky odstúpenia od zmluvy (t.j. zrušenie zmluvy od počiatku) sa však môžu týkať iba účastníkov zmluvy, t.j. v prípade, ak vlastnícke

právo medzičasom nadobudla tretia osoba v dobrej viere, zostáva toto vlastnícke právo nedotknuté. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, že aj keby bolo odstúpenie od zmluvy v súlade so zákonom, týkalo by sa iba žalobcu a žalovaného. Vlastnícke právo bývalej vedľajšej účastnícky Z. T. by nebolo žiadnym spôsobom dotknuté. Z uvedeného dôvodu odstúpenie od zmluvy nemá pre žalobcu žiaden význam.

4.O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že procesne úspešnému žalovanému priznal ich náhradu v rozsahu 100 %.

5.Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca a domáhal sa zrušiť dopĺňací rozsudok alebo ho zmeniť tak, že žalobca a žalovaný 1/ sú povinní navzájom si vrátiť poskytnuté plnenie. Zdôraznil, že k naplneniu kúpnej zmluvy V 2501/2011 nikdy nedošlo. Žalobca nikdy neobdržal kúpnu cenu v dohodnutej výške žalovaný mu preto ani nemohol vystaviť príjmový pokladničný doklad tak, ako sa dohodli v kúpnej zmluvy. Žalovaný vyplatil len časť kúpnej ceny, ktorá bola totožná s výškou úveru v Tatrabanke, a.s., t.j. sumu 40.751,46 eur. Žalovanému vznikla (§ 588 OZ) povinnosť zaplatiť dohodnutú kúpnu cenu. Odovzdanie peňazí preukazuje kupujúci/žalovaný, ktorý však v tomto smere neunesol dôkazné bremeno.

6.Ďalej odvolateľ argumentoval, že pri odstúpení od zmluvy postupoval v zmysle Občianskeho zákonníka, kde podľa § 48 ods. 1a 2 platí, že od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak. Podľa 517 ods. 1 OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť.

7.Zároveň však odvolateľ uviedol, že k odstúpeniu od kúpnej zmluvy (z jeho strany) nedošlo a tak sa rozhodol podať návrh na neplatnosť kúpnych zmlúv. Pokiaľ by totiž došlo k uzatvoreniu platnej kúpnej zmluvy, nedošlo by k výraznému a zjavnému nepomeru plnení medzi účastníkmi zmluvy. Dohoda o kúpnej cene vo výške 80.000 eur a vyplatenie úveru v Tatrabanke a.s. vo výške 40.751,46 eur, svedčí o uzatvorení kúpnej zmluvy v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok. Ak by sa zo zmluvy neplnilo, zaniká povinnosť plnenia, ale keďže sa zo zmluvy v tomto prípade plnilo čiastočne, mal súd postupovať podľa § 457 OZ, podľa ktorého, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal. V prípade, ak nie je možné vec vrátiť, je potrebné namiesto nej vrátiť jej kúpnu cenu v zmysle § 458 ods. 1 OZ.

8. Okresnému súdu odvolateľ vytýkal, že sa nezaoberal skutočnosťami, ktoré náležite objasňujú skutkový stav. Počas konania žalobca ako i svedkovia totiž zhodne uvádzali, že žalobca nemal vôbec v úmysle nehnuteľnosť predať ale iba založiť, pričom sa nachádzal v stave ekonomickej tiesne, kedy chcela banka, ktorá bola záložným veriteľom žalobcovej nehnuteľnosti, pristúpiť k výkonu záložného práva predajom nehnuteľnosti. V situácii, v ktorej sa žalobca ocitol, bolo jeho jedinou možnosťou uzatvoriť akúkoľvek zmluvu, tak aby banka nepristúpila k výkonu záložného práva.

9.Napokon, podľa odvolateľa došlo k uzatvoreniu predmetných zmlúv v omyle. Žalobca nemal dostatočnú a správnu predstavu o dôsledkoch uzatvoreného právneho úkonu, nakoľko bol presvedčený, že podpisuje záložnú zmluvu na zabezpečenie pohľadávky žalovaného, ktorý mu poskytol v jeho nepriaznivej ekonomickej situácii pomoc. Vôľa je základným prvkom právnych úkonov, preto sa na ich vznik vyžaduje danosť vôle, pričom nestačí danosť akejkoľvek vôle. Vôľa ako základný konštitutívny prvok právneho úkonu má právnú relevanciu len vtedy, ak vyhovuje náležitostiam, ktoré predpisuje právo. Občianskym právom požadovanou náležitosťou takejto vôle je okrem toho, že to musí byť vôľa skutočne daná, aj to, aby bola vážna, bez omylu a slobodná (37 ods. 1. OZ). V prípade žalobcu možno objektívne vyvodiť, že v jeho konaní chýbala vážnosť vôle, nakoľko zmluvné strany sa dohodli na uzatvorení zmluvy, ktorá bola urobená ako simulovaný právny úkon.

10.Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

11.Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie podala subjektívne legitimovaná (neúspešná) strana sporu (§ 359 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 379 CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

12.S ohľadom na formuláciu predostretých odvolacích dôvodov, krajský súd východiskovo zdôrazňuje/ pripomína principiálnu zodpovednosť odvolateľa za obsahové vymedzenie svojho odvolania a súvisiacu viazanosť odvolacieho súdu odvolacími dôvodmi (§ 380 CSP). Z konštatovaného nadväzne vyplýva, že odvolací súd nemôže v sporovom/kontradiktórnom konaní (medzi ktoré súdená vec jednoznačne patrí)

nahrádzať nevyhnutnú procesnú aktivitu odvolateľa a formulovať namiesto neho odvolacie dôvody, resp. preskúmavať rozhodnutie na základe iných, než stranou sporu v odvolaní vznesených, konkrétnych námietok. Z tohto aspektu je evidentné, že hoci okresný súd už v rámci predbežného právneho posúdenia veci (obsah zápisnice o pojednávaní zo dňa 21.9.2017, č.l. 219-200 spisu) pomenoval/označil (tri) dôvody, pre ktoré považuje argumentáciu žalovaného o odstúpení od zmluvy za nedôvodnú a následne tieto dôvody zopakoval i v odôvodnení napadnutého rozsudku, v odvolaní absentuje konkrétna protiargumentácia voči takto vymedzeným vecným dôvodom (t.j. 1/tvrdenie samotného žalobcu, že k odstúpeniu nedošlo, 2/neposkytnutie obligatórnej lehoty pri odstúpení od zmluvy, 3/účinky odstúpenia vo vzťahu k tretím osobám). Už len samotná táto okolnosť (pasivita) nevyhnutne musí viesť k procesnému neúspechu odvolateľa v tomto štádiu súdneho konania. Žiada sa dodať, že namiesto kvalifikovanej argumentácie (t.j. spochybneniu/vyvráteniu nosných úvah okresného súdu) sa odvolateľ opäť (bod 5 tohto odôvodnenia) venuje otázke neuhradenia celej kúpnej sumy, hoci v priebehu konania bolo opakovane zdôraznené, že táto otázka nemá právny význam z pohľadu posúdenia ne/platnosti kúpnej zmluvy (predmetná argumentácia by mala zmysel, pokiaľ by žaloval o doplatenie kúpnej ceny, nie o neplatnosť). Pokiaľ ide o argumentáciu o omyle vo vôli, resp. o tiesni, prvýkrát ju prezentoval až v odvolacom konaní (č.l. 151 spisu), čo predstavuje procesne neprípustný spôsob (§ 366 CSP) vznášania prostriedkov procesného útoku.

13.Predmetom konania v aktuálnej fáze (po vydaní a napadnutí dopĺňacieho rozsudku) však už nie je otázka neplatnosti kúpnych zmlúv (a zmluvy o zriadení záložného práva), ktorá (otázka) je právoplatne ustálená, ale len posúdenie tvrdeného odstúpenia od zmluvy v kontexte požadovaného nároku na vrátenie poskytnutých plnení. V danej spojitosti platí, že odhliadnuc od vyššie konštatovaného záveru (t.j. že určujúce postuláty okresného súdu neboli spochybnené), je náležitým poukaz okresného súdu na zmätočný charakter žalobcom/odvolateľom predostretej argumentácie. Tento totiž na jednom mieste (bod 6 tohto odôvodnenia) tvrdí, že pri odstúpení postupoval v zmysle Občianskeho zákonníka, vzápätí však v tom istom podaní (bod 7 tohto odôvodnenia) a v priamom protiklade so svojim predchádzajúcim tvrdením uvádza, že k odstúpeniu z jeho strany nedošlo. Ide o evidentný vnútorný rozpor skutkového a právneho vymedzenia žaloby. Okrem toho, pokiaľ aj žalobca cituje príslušné ustanovenia OZ o odstúpení od zmluvy, v plnej miere opomína (okrem iného) - ako náležite poznamenal už okresný súd - na nevyhnutné poskytnutie dodatočnej a primeranej lehoty dlžníkovi.

14.Možno preto zhrnúť, že právne relevantným/perfektným úkonom (odstúpením) nedošlo k zrušeniu kúpnej zmluvy, preto je neopodstatneným žalobcom uplatnený nárok na vrátenie vzájomne (z kúpnej zmluvy) poskytnutých plnení. Konštatované viedlo odvolací súd k potvrdeniu napadnutého meritórneho výroku.

15.Relevantnej procesnej úprave a výsledku dotknutého sporového konania následne zodpovedá i závislý výrok o trovách prvoinštančného konania.

16.O nároku na trovy odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. Odvolateľ - žalobca nebol v odvolacom konaní úspešný, preto mu vznikla povinnosť nahradiť protistrane odvolacie trovy v plnom rozsahu. Žalovanému však v súvislosti s predmetným odvolacím konaním nevznikli žiadne trovy, preto odvolací súd súhrnným výrokom nepriznal žiadnej zo sporových strán dotknutý procesný nárok.

17.Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Dovolanie je podľa § 420 CSP prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolanie možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť zastúpenia advokátom neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.